

Comunicació
UNA EXPERIÈNCIA
MUSEOGRÀFICA
A L'ESCOLA
DE SERÒS

21

Per Joana Xandri i Solé

L'objectiu d'aquesta comunicació, malgrat no tenir encara un museu a Avinyana, és donar a conèixer l'experiència que vàrem portar a terme el passat mes de març a l'escola pública de Seròs el Servei d'Arqueologia de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, sobre el monestir d'Avinyana, per tal de donar coneixement als alumnes del centre del que és arqueologia, de la seva utilitat i facilitar-los al mateix temps un coneixement dels monuments arqueològics del seu entorn.

ANTECEDENTS

La idea de realitzar una "setmana d'arqueologia" va sorgir de la pròpia escola després d'haver fet un seguiment del treball que havíem realitzat el Servei d'Arqueologia de l'IEI en col.laboració amb la Secretaria General de Joventut de la Generalitat de Catalunya l'estiu de 1993, amb un curs d'iniciació a l'arqueologia a Avinyana per a joves de 15 a 17 anys.

El mes de novembre de 1993 el director de l'escola de Seròs va dirigir una carta al director de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, en la qual demanava la participació del Servei d'Arqueologia per organitzar i realitzar aquesta experiència a l'escola i incloure-la dins la programació anual del centre, per tal de donar a conèixer als alumnes el seu entorn històric de manera directa.

PRIMERA SETMANA D'ARQUEOLOGIA

OBJECTIUS

- Donar un concepte real del que és l'arqueologia.
- Aprendre a valorar i respectar les restes arqueològiques.
- Conèixer, comprendre i valorar el propi passat a partir del propi entorn.

El curs anava dirigit als alumnes de setè i vuitè d'EGB (12-14 anys), amb un total de 42 alumnes, i és va dividir en diverses fases :

1. Elaboració prèvia d'un programa de treball
2. Confecció d'un dossier per a cadascun dels alumnes.

En l'elaboració del pla de treball vàrem voler compaginar classes teòriques (acompanyades sempre de diapositives i vídeos), amb classes pràctiques, en les quals els alumnes poguessin manipular diversos materials arqueològics, i amb visites als jaciments més propers a l'escola. Vàrem intentar que poguessin veure diferents tipus de jaciments, des de l'època del bronze fins a l'època medieval, perquè així és poguessin fer una idea dels diferents tipus d'hàbitats que ens han precedit.

Al mateix temps vàrem demanar la col.laboració d'altres tècnics de l'IEI per tal de fer més amenes les classes i que els alumnes no veiessin sempre la mateixa persona.

PROGRAMA DE TREBALL

Dimarts, dia 1 (escola)

Classe:

Què és arqueologia?

Què és una excavació arqueològica?

Per què excavem?

Vídeo: «Què és arqueologia?»

Classe sobre:
El material arqueològic. Per a què serveix?
Què se'n fa?

Dimecres, dia 2 (escola i visita)

Classe:
L'excavació arqueològica d'Avinganya (1986-1993)
Visita :
Roques de Sant Formatge
Monestir d'Avinganya

Dijous, dia 3 (escola)

Classe:
La ceràmica. Com es fa i tipus principals
Vídeo: "Velles textures: nous tractaments"
Restauració de ceràmica

Divendres, dia 4

Visites
- Lleida (Sala d'Arqueologia de l'IEI)
- Bobalà (Seròs)
- Vil·la Fortunatus (Fraga)

DOSSIER

El cap de setmana abans de començar el curs vàrem lliurar a cadascun dels alumnes un dossier amb un total de cinquanta-tres pàgines, amb el programa de treball i una explicació de cadascun dels temes que tractaríem i de les visites que realitzaríem.

El dossier està dividit en sis blocs bàsics:

1. Programa de treball
2. Mapa de situació del Baix Segre i del Baix Cinca
3. Síntesi històrica i arquitectònica d'Avinganya
4. Què són arqueologia i una excavació arqueològica (prospecció, documentació, treball de camp, estratigrafia, treball de laboratori etc.)
5. Què és la ceràmica i com es fa (il·lustracions de ceràmica des de la neolítica fins a l'actual)
6. Resum històric, planta i descripció de cadascun dels jaciments a visitar.

Vàrem incloure també un petit vocabulari tècnic d'arquitectura i d'arqueologia, sobre el qual vàrem començar a treballar els alumnes a classe de llengua abans d'iniciar la setmana.

Com a epíleg de la Setmana d'Arqueologia, i per tal de fer una valoració global sobre el nivell d'aprenentatge adquirit, vàrem preparar un petit test amb una sèrie de preguntes, que foren contestades individualment per cadascun dels nens.

Com es pot veure en els percentatges que seguidament us possem en cada una de les preguntes, els resultats són molt satisfactoris :

NOMBRE D'ALUMNES: 42

EDAT : 12/14 anys

CURS : setè i vuitè d'EGB

1. *Quin va ser el sant que va fundar Avinganya?* 60% encerts
2. *Recordes quin segle?* 98% encerts
3. *Digues dos estils arquitectònics que pots trobar a Avinganya.* 97% encerts

4. Per a què serveix l'arqueologia? Què estudia? 99% encerts
5. Què es fa en una excavació? 75% encerts
6. Quins materials podem trobar en una excavació? 98% encerts
7. De quines maneres es pot fer ceràmica? 94% encerts
8. De quin color és la ceràmica oxidada? I la reduïda? 70% encerts
9. Què t'ha agradat més del curs?

- Tot
- Visites als jaciments
- Saber el que fan els arqueòlegs
- Restaurar
- Vídeos, etc.

10. I el que t'ha agradat menys?

- Pocs dies
- Res
- Els jaciments de les Roques i el del Bobalà per què estan molt abandonats, etc.

11. Quina utilitat donaries aAVINGANYA?

- Utilitzar-ho com a Museu
- Centre Cultural
- Conservatori de música antiga i fer-hi concerts
- Monument turístic, etc.

A més, i com a mostra col·lectiva per a explicar a la resta de l'escola i a la gent del poble el que havien treballat aquests dies, l'escola conjuntament amb els alumnes i sota el nostre assessorament va muntar una exposició al Casal de Seròs amb el nom de "PRIMERA SETMANA D'ARQUEOLOGIA LOCAL".

Posteriorment l'escola, i amb la nostra col·laboració, ha elaborat un vídeo, en el qual s'explica on es troba la vila de Seròs, el seu entorn geogràfic, econòmic i històric, així com l'experiència portada a terme a l'escola.

A partir d'aquest primer contacte, al llarg d'aquest curs hem seguit col·laborant amb l'escola; el passat mes de març, amb els nens de primer i segon d'EGB (6-7 anys), vàrem fer una visita aAVINGANYA, on vam explicar la història del monestir i els diferents estils arquitectònics, amb un llenguatge adequat a la seva edat,. Vam demanar un treball de dibuix i de redacció que vam incloure en un dossier que estaven elaborant sobre la descoberta del poble.

CONCLUSIONS

Creiem que els resultats han estat òptims tant per als nens i nenes i l'escola, com per a nosaltres mateixos, ja que a part que s'ho han passat molt bé i han trencat amb la monotonia quotidiana, han arribat a assolir realment un coneixement bàsic del que és l'arqueologia i de la seva utilitat per a conèixer el propi passat, així com un coneixement històric de l'entorn més immediat.

Esperem repetir-ho aviat tant a l'escola de Seròs com en altres escoles interessades.

ANNEXE-1

(Publicació feta pels nens de setè i vuitè en la revista *RECULL*, de circulació interna a l'Escola de Seròs)

SETMANA D'ARQUEOLOGIA LOCAL

El món de l'arqueologia no és tal com el mostra Steven Spielberg amb les pel·lícules d'Indiana Jones... Treballs de camp i laboratori, autoritzacions, prospeccions, excavacions, restauració, difusió, quin embolic...! I per tal de poder-ho entendre bé tot plegat i conèixer els fabulosos jaciments arqueològics que hi ha al poble i rodalies, de l'1 al 4 de març de 1994 els alumnes de setè i vuitè d'EGB del C.P. Miquel Baró vàrem celebrar la setmana d'arqueologia amb l'ajuda de la Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida.

Joana Xandri (arqueòloga de Seròs), Joan Ramon González, Josep Ignasi Rodríguez i M. Pilar Vázquez, arqueòlegs autèntics tots, respongueren als nostres dubtes.

El dimarts dia 1 el vàrem passar a l'escola; tocava classe de "teoria" sobre l'arqueologia; vam veure un vídeo i van fer una xerrada sobre les excavacions.

El dimecres dia 2, excursió! Visita a les Roques de Sant Formatge (bastant deteriorat, pels "bàrbars" entre altres coses) i aAVINGANYA (amb baixada a la cripta i ascensió a la torre inclosa).

El dijous dia 3 veiérem el vídeo sobre la ceràmica, i després, la classe pràctica. Amb cola i uns plats trencats ens convertírem en uns autèntics restauradors.

El divendres dia 4, excursió altre cop!, però ara en autocar, amb visites a la Sala d'Arqueologia de l'IEI (on veiérem molts vestigis i ceràmiques de Seròs), a Bobalà (tot un poblat entre arbres fruiters) i finalment a Vil·la Fortunatus (situada entre Fraga i Saidí, una autèntica vil·la romana amb estupends mosaics en molt bon estat).

El dilluns dia 7, examen! Ens feren un petit test per tal de veure si havíem aprofitat la setmana, i sembla que sí, ja que a la pregunta de: «per a què serveix l'Arqueologia?», el 99% va respondre correctament, i això prova que en un temps futur es podria tornar a realitzar.

Per a la majoria de nosaltres ha resultat una bona i gratificant experiència.

Ara, exactament el dia 22 d'abril, i fins al 24, per Sant Jordi, tothom qui vulgui podrà gaudir de l'exposició que muntarem els alumnes que vam participar en la setmana d'arqueologia, que durà per nom PRIMERA SETMANA D'ARQUEOLOGIA LOCAL.

BIBLIOGRAFIA

XANDRI, J. i J.R. GONZÁLEZ: *Curset d'iniciació a l'arqueologia. Aviganya*. Servei d'Arqueologia de l'Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida, juliol de 1993.

Diversos autors: *Setmana d'Arqueologia. Aviganya*. Servei d'Arqueologia de l'Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida, març de 1994.

Diversos autors: «Setmana d'Arqueologia Local». A revista *Recull* núm.13. Col·legi Públic Miquel Barò. Seròs, 1994.

Visita al jaciment del Bobalà (Seròs)

Classe de restauració de ceràmica

Test de valoració final de la setmana d'arqueologia